

Føreroppplæringa på 0-visjonens ARENA

ARENAKONFERANSEN

2010

Vi møtes på Thon Hotel Arena, Lillestrøm 4.-5.nov.

Henry Ford

Kvalitet betyr å gjøre det riktig når
ingen ser på

Gjelder oss alle!

Hvorfor tilsyn?

- Trafikksikkerhet
- Sikre like konkurransevilkår
- Hindre svindel
- Sikre forbrukerrettigheter
- Miljø

Tilsyn er ...

Et bidrag til å nå ovennevnte mål

Sammen med

- Informasjonsopplegg fra Statens vegvesen
- Samarbeidsgrupper mellom berørte
- Utdanning på HiNT
- Informasjon og opplæring i regi av ATL og TF mfl
- Opplegg på den enkelte skole osv. osv

-> Felles løft!

Tilsyn ifht veiledning (1)

- Tilsyn = undersøke om kravene i trafikkopplæringsforskriften er oppfylt
- Forvaltningsloven: Forvaltningsorganer som behandler saker med en eller flere private parter, skal av eget tiltak vurdere partenes behov for veiledning
  - gjeldende lover og forskrifter og vanlig praksis på vedkommende saksområde, og
  - regler for saksbehandlingen; forvaltningsloven

Tilsyn ifht veiledning (2)

- Veiledning etter forvaltningsloven er informasjon om kravene
- Pedagogisk veiledning er å bidra til at læreren selv kan finne ut hvordan han skal klare å oppfylle kravene; finne løsninger
- Vil være "gråsoner". Kan være naturlig å bruke eksempler for å illustrere hvordan et krav kan oppfylles, og gi noen innspill i mer spørrende form

2 hovedgrupper tilsyn

- Med etablering og drift
  - Stort sett klare krav
  - Her har alle trafikkskoler hatt et tilsyn.
Grunnlag for videre tilsyn:
- Med opplæringens innhold, omfang og metode
  - Innhold: Relativt klare krav
  - Omfang: Greit å måle
  - Metode: Ofte vanskelig å kontrollere/måle

Innhold, omfang og metode

- Konkrete forskriftskrav må etterleves
- Kravene skal styre opplæringen, men ikke hindre læreren i å tilpasse undervisningen til sine elever
- Balansegang; styre de "dårlige", men ikke begrense de "gode"

Metode (1)

- Noen formuleringer krever bestemte former for aktivitet
- Særlig verbene i forskriften er benyttet for å styre, men som nevnt avveining
- Stor forskjell i detaljeringsgraden i forskriften

Metode (2) verbene

- Kjenne til, bli bevisst – umulig å måle. Kan bare sjekke at de gjennomfører elementene på foreskreven måte, ev at emnet behandles
- Erfare, oppleve – stiller krav om aktivitet, dvs ikke foredrag, men ikke til hvem utføre
- Øve på, drøfte, utveksle erfaringer, delta i – krever aktivitet av den enkelte elev
- Også ved øve på osv har læreren stor frihet, men da innen snevrere rammer

Metode (3)

- Varierende hva vi kan føre tilsyn med mht metode
  - Det er flere sider ved føreropplæringen som vi ikke kan føre tilsyn med
  - Deler av dette er det heller ikke ønskelig å styre i en forskrift pga ønsker frihet for gode lærere
- > må fanges opp gjennom andre tiltak, frivillig eller obligatorisk, ev forskriftsendring

Føreropplæringen og troff vil bli vurdert –> tilsynsinns spill viktig bidrag, selv om ikke resulterer i tilsynssak

Konkret eksempel

Veiledningstime:

- med utgangspunkt i elevens kjøreprestasjoner
- skal eleven og læreren **sammen** ta stilling til i hvilken grad målene for trinnet er nådd
- læreren skal gi eleven en tilrådning i spørsmålet om eleven har den kompetansen som er nødvendig for å få et godt læringsutbytte av opplæringen i neste trinn

Veiledningstime (2)

- Erfaringer: Eleven trekkes ikke inn i vurderingen av kompetansen
- Intensjonen med "sammen":
Utvikle elevens selvinnsikt og evne til å vurdere egne sterke og svake sider
- Et av hovedpunktene i føreropplæringen

Obligatorisk opplæring

- Det som ikke kan testes – vanskelig kan testes på førerprøven – er obligatorisk opplæring
- Selvinnsikt og risikoforståelse må oppnås under den obligatoriske opplæringen
- De konkrete kravene til obligatorisk opplæring må sees i sammenheng med målformuleringer, generelle bestemmelser og læreplanens generelle del – forventes av fagfolk

Målformuleringer og generelle bestemmelser

- Ikke ønskelig å regulere alt i detalj
- Både målformuleringer og generelle bestemmelser gir innspill til tolking av andre bestemmelser
- De kan benyttes som hjemmel alene i spesielle situasjoner
- Ta med de generelle bestemmelsene i begrunnelsen der det passer. Gir sammenheng og tyngde, skaper helhet
- De må tolkes på bakgrunn av forarbeidene; høringsbrevene og læreplanen

Hovedmål

- Etter å ha gjennomført trafikkopplæring ... nødvendig kompetanse ...
- Skal ha kunnskaper og ferdigheter, selvinnsikt og risikoforståelse ... kjøre i samsvar med vtrl § 3 mm

Generelle bestemmelser

- § 5-1: Opplæring skal være av forsvarlig pedagogisk karakter
- § 7-1: trinnvis opplæring
- § 7-6: Innmelding for ett og ett trinn
- § 7-2: undervisningen skal legges til rette for at eleven kan nå målene

Læreplanen – generell del

Begrunnelsene for valgene som er foretatt med hensyn til innhold og progresjon i trafikkopplæringen, er samlet i kapittel I Generell del. Dette er gjort av praktiske årsaker. Det er viktig at læreplanens øvrige kapitler leses i sammenheng med dette kapitlet. **For den som skal planlegge undervisningen, er det helt nødvendig å kjenne forutsetningene for trinnmålene, temaene og kursmålene i læreplanen.**

Læreplanen: Informasjon

Bearbeiding av informasjon som foregår bevisst, kan være en svært ressurskrevende prosess. Menneskets kapasitet til bevisst bearbeiding av informasjon er begrenset. Når en stor mengde informasjon skal bearbeides, kan det lett føre til overbelastning. Informasjonen bearbeides da dårlig og fører ofte til feilhandlinger.

Handlinger som utføres ofte, vil gradvis bli automatisert. Dette gjør at trafikale situasjoner utløser handlinger direkte uten at informasjonen først bearbeides bevisst. Dermed frigjøres kapasitet. ...

Læreplanen: Trafikal ferdighet

Trafikal ferdighetstrening utgjør vanligvis den mest omfattende delen av opplæringen og vil derfor stå sentralt. Elevene skal gradvis lære seg å samhandle med andre trafikanter. Kunnskap om lover og regler og god teknisk kjøreferdighet er en forutsetning for effektiv trafikal trening. De erfaringer kjøretreningen gir, er viktige for innsikt i egne handlinger og vurderinger.

Læreplanen: Handlings- og vurderingstendenser

Kunnskap om hvordan handlings- og vurderingstendenser hos føreren kan virke inn på kjøreatferden, hører med til trafikkopplæringen. Elevene må gjennom hele opplæringen, men særlig i den trafikale ferdighetstreningen, få øving i å reflektere over egne handlings- og vurderingstendenser og derved få en dypere forståelse av det å ferdes i trafikken. Det bør legges særlig vekt på dette i starten og avslutningen av opplæringen.

Læreplanen: Selvinnsikt

Mot slutten av opplæringen, når elevene har en mer variert kjøree erfaring og bedre forståelse for betydningen av egne handlings- og vurderingstendenser, må elevene konfronteres med og reflektere over egne atferdstendenser. Denne innsikten er en viktig ballast når kjøringen på egen hånd starter.

Læreplanen - Arbeidsmåter

Undervisningen skal legges opp på en slik måte at elevene utvikler evne til refleksjon, til å ta andres perspektiv og til å samarbeide i trafikken. Den skal påvirke elevenes bevissthet, oppfatning og holdning til risiko, vilje til å ta ansvar og til å ta forholdsregler og velge kjøremåter som reduserer risiko for ulykke eller uhell. ... Det skal legges vekt på å benytte arbeidsmåter som gjør elevene til aktive deltakere. Organisering, valg av aktiviteter og spørsmålsstilling skal i alle delene av opplæringen tilpasses slik at elevene får et godt læringsutbytte.

Ungdomsulykker

- Mange alvorlige ulykker skyldes ikke mangel på tekniske ferdigheter ved normal kjøring, men mangel på selvinnsikt og risikoforståelse
- Selvinnsikt og risikoforståelse forutsetter modning

Konkret eksempel

Går gjennom M146 trinn 2-4 på en dag:

- Er det pedagogisk forsvarlig?
- Legges det da til rette for at elevene kan nå målene?
  - Kunnskaper, ferdigheter
  - Risikoforståelse og selvinnsikt
- Det er **hele opplæringen** utenom TGK
- Normalt 15 år, ikke førerkort i annen klasse

Vurdering

- Må vurderes konkret ifht klasse og trinn
- Tgk satt opp pga er ett trinn
- Mange timer i tunge = ok
  - Er ikke eneste opplæringen, men ett trinn
  - Har førerkort fra før (normalt)
  - Skal erfare at en yrkessjåfør blir sliten

Forskriftsfeste antall timer?

- Måtte forskriftsfestet ifht hver enkelt klasse og kanskje også trinn
- Ønsker en konkret vurdering;
- Mulig unntak også i M146; 40 år, har førerkort kl B fra USA – ikke byttet inn innen 1(2)-årsfristen, har ikke bil -> vil ta M146. Undervises som eneste elev

Antall timer - grupper

- Har tre grupper tilfeller:
  - Svært høyt antall – ikke akseptabelt uansett gjennomføring, kun helt spesielle og lite praktisk unntak?
  - Høyt antall – gir grunn til skepsis, men må vurderes konkret
  - Antall timer er i seg selv ikke indikasjon på at det er noe galt

Generelle/konkrete bestemmelser

Generelle bestemmelser supplere de konkrete

- Antall elever; tallet er satt for at opplæringen skal bli pedagogisk forsvarlig og for at elevene skal kunne nå målene
- Sikkerhetskurs på bane B: Nå: presisert at må gjennomføres i sin helhet på banen. Viste seg at noen tok innledning og oppsummering i bilen på veg til og fra. I hvilken grad kan da eleven konsentrere seg om kjøring og samtale? Hva med læreren? Jf pedagogisk forsvarlig og mål

Tilsynets arbeid

- Forskjell mht antall vedtak i regionene
- Berettiget – uberettiget forskjell?
- Hva er lik sak – hva har skjedd tidligere? Både på skolen og info som er gitt
- Forskjeller på nivå for pålegg, men også overtredelser som ikke gir pålegg blir med videre i saken

Tilsynets arbeid

Statens vegvesen arbeider med koordinere vår praksis

- Kan ikke gi detaljerte føringer – i så fall ny forskrift
- Ønsker konkret vurdering
- Samler alle klagesaker i et presedensregister
- Gi flere generelle føringer
- Regionene har en samarbeidsgruppe

Målrettet tilsyn

- Målrette mht valg av tilsynssubjekt
- Målrette tilsynstema
- Bedre statistikk – lettere velge ut

Statistikk gir grunnlag for valg av tilsynssubjekt og –tema, men vil sjelden utgjøre bevis alene

- Forfølge dem som ikke følger regelverket ?

Det er en konsekvens av målrettet tilsyn, men tilsynspersonellet skal gå profesjonelt frem

Unndra seg tilsyn

§ 6-3 og § 6-15 tilbakekall av godkjenning:

- Vesentlig brudd eller gjentatte brudd;
- Unndrar seg tilsyn eller ikke gir relevante opplysninger = vesentlig brudd
- Feks ikke gir opplysninger om hvor og når mørkekjøring skal foregå, møter ikke opp til avtalt tid, elever blir stadig brått syke/avbestiller når tilsynet kommer – blir et mønster

Svarte trafikkskoler

- Avdekker samarbeide, feks solgt passord eller melder inn for svart skole -> SVV vil anmelde
- Samarbeide med andre myndigheter
- Har blitt fengselsstraff på de som "hjelper" til ved førerprøven; stand-in og kandidat

Faglig leders ansvar og plan

- § 6-14: Faglig leder skal utarbeide en årlig plan der omfang og innhold i veiledningen og kontrollen som kreves etter første ledd bokstav c, fastlegges og beskrives. Gjennomført veiledning og kontroll skal dokumenteres skriftlig. Nytt krav
- Første ledd c) veilede og kontrollere alle lærere som faglig leder er ansvarlig for, i alle trinn og kurs som den enkelte lærer gir undervisning i. Kun presisering av tidligere krav

Faglig leders plan

- Bakgrunn: Enkelte faglige ledere har påtatt seg faglig lederansvar for mange flere skoler/lærere enn vedkommende følger opp. Må enten begrense antall lærere/skoler (jf yrkessjåfør) eller stramme inn på annen måte
- En naturlig del av et kvalitetsstyringssystem
- Gode skoler har det ofte allerede
- Mulig følge opp for tilsynet

Faglig leders ansvar

- Faglig leder selv skal gjennomføre veiledningen og kontrollen. Kan ikke sette oppgavene bort til andre spesielt egnede ansatte på trafikkskolen eller innleid konsulent. A/A1 faglig medansvarlig **bistå** faglig leder
-> heller ikke tilstrekkelig sende lærerne på kurs
- Omfang av veiledningen og kontrollen vurderes konkret = avhengig av trafikklærernes kompetanse og resultatet av tidligere oppfølginger
- Arbeidet som trafikklærer i lang tid reduserer ikke i seg selv behovet for veiledning og kontroll. Kan være behov for særlig veiledning i nye prinsipper for slike ansatte

Faglig leders ansvar

- Ikke krav om at faglig leder skal veilede og kontrollere alle lærerne i alle trinn og kurs hvert år
- Faglig leder er forpliktet til å selv ha tilstrekkelig kompetanse og tid til å foreta den nødvendige oppfølgingen

Faglig leders plan

- Enkelt verktøy
- Vise at faglig leder har kontroll
- Kunne følges opp ved tilsyn
- Konkret dvs utarbeidet av den enkelte faglige leder for den virksomheten vedkommende har ansvaret for

Henry Ford

Kvalitet betyr å gjøre det riktig når
ingen ser på

Lykke til!

Føreropplæringa på 0-visjonens ARENA

ARENAKONFERANSEN

2010

Vi møtes på Thon Hotel Arena, Lillestrøm 4.-5.nov.

